10. skupina Ni, Pd, Pt, Ds

Konfigurace valenční sféry ((n-2)f^{14}) (n-1)d^8 ns^2; Pd ($4d^{10}$); Pt, Ds ((n-2)f^{14} (n-1)d^9 ns^1)

Ni: Podobný Co, s kyselinami reaguje HNO_3 se pasivuje, koncentrovaným zásadám odolává, práškový pyroforický, s F_2 se pokrývá inertní vrstvou NiF_2 – obecně NiX_2, nejstabilnější +II, běžně ale i 0 – +IV

Ni^{+IV} a **Ni^{+III}**: oxidační činidla, $K_2[NiF_6]$, $(NH_4)_2[NiF_6]$ – speciální raketová paliva; tyto sloučeniny vznikají většinou z Ni^{+II} oxidací F_2 apod.

$$2\ NiF_4 \rightarrow 2\ NiF_3 + F_2$$
$$2\ NiF_3 \rightarrow 2\ NiF_2 + F_2$$

$NiO(OH)$ – v NiCd bateriích

$$2\ NiSO_4 + NaClO + 4\ NaOH \rightarrow 2\ NiO(OH) + NaCl + 2\ Na_2SO_4 + H_2O$$

Ni^{+II}: NiX_2, ve vodě často $[Ni(H_2O)_6]^{2+}$, NiO spíše bazický:

$$NiO + H_2SO_4 \rightarrow NiSO_4 + H_2O$$

$Ni(OH)_2$ – sráží se hydroxidy z roztoků Ni^{2+} solí – zelený.

Bohatá komplexní chemie: $[NiF_3]^-$, $[NiF_4]^{2-}$, $[Ni(NH_3)_6]^{2+}$, $[Ni(CN)_4]^{2-}$

Ni^0: $K_4[Ni(CN)_4]$, $[Ni(PF_3)_4]$.

Pd, Pt: Odolné, ušlechtilé, Pd reaktivnější než Pt a za vysokých teplot reaguje s O_2, F_2, Cl_2, Pd se rozpouští v oxidujících kyselinách (HNO_3), oba v lučavce královské, Pd^{+II} i Pt^{+II} čtvercové, nízkospinové komplexy, různorodost komplexů Pd^{+IV} je mnohem menší, než Pt^{+IV}

$Pt^{+VI,+V}$:

$$Pt + 3\ F_2 \rightarrow PtF_6$$

$$2\ PtCl_2 + 5\ F_2 \rightarrow 2\ PtF_5 + 2\ Cl_2$$

PtF_6 je silné oxidační činidlo: $O_2 + PtF_6 \rightarrow O_2^+[PtF_6]^-$

Pt^{+IV}:

$$Pt + 4\ NO_3^- + 8\ H^+ \rightarrow Pt^{4+} + 4\ NO_2 + 4\ H_2O$$
$$Pt^{4+} + 6\ Cl^- \rightarrow [PtCl_6]^{2-}$$
$$PtCl_4 + 2\ HCl \rightarrow H_2[PtCl_6]$$

„PdF_3“ ve skutečnosti $Pd[PdF_6]$

Pt^{+II}:

$M^{2+} + 2\ e^- \leftrightarrow M$

$E^0 = -0{,}25$ V, M = Ni
$E^0 = +0{,}95$ V, M = Pd
$E^0 = +1{,}18$ V, M = Pt

Komplexy jsou především čtvercové, $[MX_4]^{2-}$, $[ML_4]^{2+}$ (PR_3, NH_3, NR_3).

$$[PtCl_4]^{2-} + 2\ NH_3 \rightarrow \textit{cis}\text{-}[PtCl_2(NH_3)_2] + 2\ Cl^-$$
$$[Pt(NH_3)_4]^{2+} + 2\ HCl \rightarrow \textit{trans}\text{-}[PtCl_2(NH_3)_2] + 2\ NH_4^+$$

Magnusova zelená sůl $[Pt(NH_3)_4][PtCl_4]$:

$$[Pt(NH_3)_4]Cl_2 + [PtCl_6]^{2-} \rightarrow [Pt(NH_3)_4][PtCl_4]$$

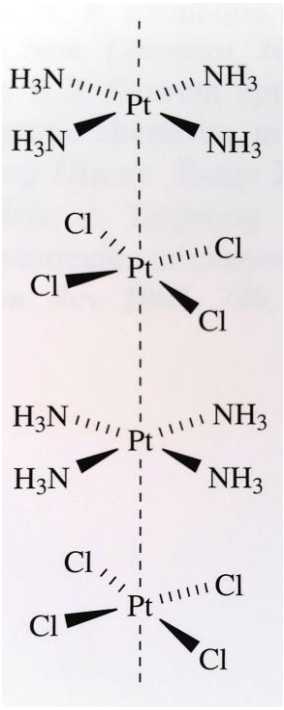

Komplexy $[Pd(CN)_4]^{2-}$ a $[Pt(CN)_4]^{2-}$ velmi stálé.

Ds: Darmstadtium, objeveno v roce 1994 reakcí:

$^{208}Pb + {}^{62}Ni \rightarrow {}^{269}Ds + {}^{1}n$ (1 atom)
$^{208}Pb + {}^{64}Ni \rightarrow {}^{271}Ds + {}^{1}n$ (9 atomů)

Nejstabilnější izotop ^{281}Ds $T_{½}$ = 10 s

Sloučeniny: DsF_6, DsF_8